

VĂLCEA LOTRULUI

ANUL I NR. 2 (Aprilie, 2021)

Revistă social-administrativă, culturală și turistică. (Apare lunar)

FONDATORI: Cristina și Ion NĂLBITORU

Mihai Eminescu a trecut prin Voineasa-Vâlcea!

Afirmația din titlul nostru ne-a fost sugerată de expoziția organizată de tinerii asociației „Descoperă Voineasa” care, într-o retrospectivă în imagini comentate, reamintea tuturor de marile personalități care vor fi trecut cândva prin Voineasa-Vâlcea.

În 14-15 august, 2020 cu ocazia aniversării a 500 de ani de atestare documentară a localității aflăm de pe un panou cu imagini ale vechii așezări că pe aici au trecut: Mihai Eminescu, prințul Ferdinand (viitorul rege al României întregite), Mihai Sadoveanu, George Topârceanu..., alături de nenumărate alte personalități ale științei și tehnicii, mari ierarhi ai bisericii și oameni politici.

Ne-a atras în mod special atenția trecerea lui Mihai Eminescu, bine documentată, pentru că nu demult acest fapt care ne era cunoscut și din alte surse documentare era contestat, cu pretenția unei demonstrații „logice”, în lucrarea unui reputat om de cultură cum este prietenul nostru gorjean, Zenovie Cârlușea.

Am pus față în față sursele și am adăugat propria-ne documentare asupra acestei controversă. În ceea ce ne privește declarăm, cu mâna pe inimă, că am parcurs hotarul dintre Voineasa și Sadu/Rășinari pe toate „drumurile”:

prin aer (pe traseul liniei electrice aeriene de 110 kv Lotru-Sadu V), pe sub pământ (prin galeriile de aducțiune ale apei în Jidoaia) și pe plaiurile foarte prietenoase dintre, *per pedes* și cu mijloace auto.

Împreună cu alți localnici (pentru că am avut și această calitate câteva decenii de ședere efectivă în Voineasa!) am fondat clubul de turism CTEM „Lotru” care a realizat și multe hărți de utilitate turistică, alături de ghiduri de orientare turistică editate în limbile de circulație ale lumii moderne.

Pare un fapt minor demersul nostru de-a amenda spusa/scrisa (cu greutatea lui... *scripta manent!*) a unui om/prieten (dar mai prieten trebuie să ne fie... adevărul!), editată de o editură, la fel de prestigioasă, a altui prieten special, Florea Firan (vezi „Scrisul Românesc-Fundația-Editura”). Să punem... dară, față către față, „adevărurile” părților!

Expoziția tinerilor, documentată din sursele ei, susține că Mihai Eminescu trece prin Voineasa, venind de la Rășinari, la începutul lunii octombrie a anului 1866 și este găzduit la familia Bratu, familie cu rude bune în Rășinari și că apoi tânărul a pornit către Râmnic...; Lucrarea lui Zenovie Cârlușea „Eminescu-mitografii ale

daco-românității”, apărută în 2011 la editura menționată, în „Addenda-2”: „Itinerarii eminesciene în ținuturile Gorjului”, se lasă indusă în eroare de prea patriotismul local și dă credibilitate unor afirmații creditate, ca valabile, ale unui Ion Filipoiu, pe care le vom demonstra, per contrario, ca fiind, dezinformări regretabile. Ne surprinde recomandarea lui Zenovie Cărlugea, creditând pseudo-logica lui Ion Filipoiu : „Este vorba, mai întâi, de drumul de la Rășinari la Giurgiu, din toamna anului 1866 urmat de poet prin Șugan (Șugag, sic!)- Rânca-Novaci-Cernădia, adică peste Parâng, **ipoteză susținută cu argumente credibile** recent de scriitorul Ion Filipoiu și publicată de noi în revista „Portal-Măiastra”(An II, nr.2(6)/2006, p.5).

Demonstrația este impecabilă din punct de vedere științific (Machea?! s.n), **mai ales că vine cu o documentare de teren, autorul fiind el însuși din zonă** (care zonă?, pe care o scoate din geografia reală? s.n) O reproducem în extenso tocmai pentru a nu știrbi nimic din articulația logică... „Bine face autorul, că-l lasă singur pe scriitorul Filipoiu să-și susțină pseudo-logica și să măsluiască, în propria-i teribilistă imaginație, o ipoteză patriotică (patriotismul local, însă, interzice să iei prizonier, cu forța minciunii, un bun național, din prea dragoste!). Trecem peste prea indulgența cu care este acreditat *științific* cel ce retrasează: „Drumul lui Eminescu de la Rășinari la Giurgiu, în toamna anului 1866” (v. p.238-242 din cartea lui Z.C) .

Ipoteza lui Ion Filipoiu (susținută, fără rezerve de patriotismul gorjean, vezi reluarea articolului în carte, în 2011, după publicarea lui în *revistă*, în 2006!), pornind de la ceea ce lămuriseră deja cercetările anterioare, și multe se găsesc chiar în articol (uneori în contrapunct cu noua demonstrație...), descărcată de dezinformările datorate unei insuficiente cunoașteri a geografiei (fals considerate la fața locului!) are lucruri interesante, de mult cunoscute. Vom elibera *ipoteza* de fals și pe Eminescu de un prizonierat forțat, din prea dragoste de el și vom semnala rătăcirea..., inerentă din necunoașterea plaiurilor. Nu din întâmplare, ci dintr-o necesitate practică, noi cunoaștem, cu pasul, ambele trasee transmontane în dispută și puse chiar pe hărțile de orientare! Semnalăm, în *ipoteză*, deturnarea calendarului transumanței, a lipsei de cunoștințe privind

trecerile prin „vama cucului” și încurcătura voită a profesiilor: preot vs. păstor.

Dar să apelăm la demonstrația „logică” și „științifică” apelând la materialul articolului! Să punctăm doar câteva contra argumente pe care nu le ia în considerație *ipoteza*, ba chiar le duce în derizoriu:

1. În Rășinari exista familia preotului Bratu (bunicul lui O. Goga), de intelectuali români cu conexiuni în elita Transilvaniei și simultan, în aceeași perioadă în Voineasa exista o familie Bratu, din care peste vreme s-au ridicat oameni de cultură. Și azi există familia cu atestarea roirii ei din Mărginimea Sibiului, alături de foarte multe alte nume vechi (Oancea, Tara, Moga, Jinaru, Vangu, Handolescu, Tertoreanu ș.a m.d)/ „Tot Densușianu (este vorba de Nicolae Densușianu, avocat, istoric din marea familie de intelectuali ai Transilvaniei, originari din Densușul Țării Hațegului s.n) l-a prezentat preotului Bratu din Rășinari (bunicul poetului Octavian Goga) cu rugămintea de a-l scoate peste graniță în Principate”, ... ne spune dl. Filipoiu, evident corect, uitând să constate că la câteva ore de drum prin plaiurile cunoscute... rudele, treceau la rude, cu ușurința și înțelegerea plăieșilor, care erau dintre ai lor!;

2. Trecerea s-a făcut pe drumul cel mai scurt, prin ocolirea vămii oficiale de la Căineni, pe trasee unde nu era necesar „pasușul”(documentul oficial!). Obligativ se va fi trecut prin „vama cucului”! Să spunem aici că turmele trebuiau să treacă oficial, prin „schele” de numărare și ele o făceau la soroacele impuse de climatul de pe creste. Perioada din octombrie, 1866, este relativ târzie pentru pășunat și transumanța invocată putea să fi fost terminată. Da!, traseul invocat pentru turmele din munții Lotrului este corect identificat pe traseul regăsit de Drumul Regelui (1935), pe mai vechiul *drum al dacilor*, pe actualul traseu al Transalpinei, dar ca să ajungă la Rm. Vâlcea, pe scurt și transhumant, trebuia să se treacă pe Valea Oltului, care avea la Căineni și schelă pentru ... oi (n-ar fi trebuit să lungească cu multe zile un drum ocolitor în aceleași condiții... printre ciobanii turmelor!);

3. Să observăm cum se forțează, printr-o dezinformare, impunerea traseului ocolitor: „Aici, biografii poetului se mulțumesc să reproducă invariabil afirmația trecerii prin „Vama Cucului”, (...) Însă ceea ce este simplu pentru

biografi nu e deloc simplu pentru cartografii (iată marea minciună! s.n.). *Într-adevăr* (Machea! s.n) o hartă a drumețiilor lui Eminescu nu poate lăsa traseele suspendate în cutare loc (ceea ce, de fapt, faceți, cu noua *ipoteză!* s.n) pentru a le reitera în cutare. Nevoiți, *deci* (câtă suficiență... stilistică, pentru a impune o (in)suficiență! s.n) a trasa o linie continuă, ei o fac, dar o fac prost. Iată așadar, pe hartă (care hartă? s.n), acest traseu: Rășinari – Păltiniș (cine vă obligă să suiți în Păltiniș? s.n) - Voineasa – Rm. Vâlcea (între Voineasa și Râmnic trebuie intercalat Brezoi-Călimănești! s.n.)-Curtea de Argeș-Pitești-București. Dar acest traseu nu s-ar fi putut efectua pe atunci cel puțin în sectorul Păltiniș (de ce Păltiniș? s.n)-Voineasa, decât cu... elicopterul (afirmația este de... Gâgă , de două ori: pe vremea lui 1866 nu existau avioane, elicoptere, iar mai târziu, la plantarea stâlpilor de electricitate de înaltă tensiune, chiar s-au folosit elicopterele pentru zonele greu accesibile! s.n). Căci, nici acum, după ce zona a fost răscolită de drumuri forestiere și hidrotehnice, reclamate de exploatarea pădurilor și construirea hidrocentralei de pe Lotru, acest traseu nu este accesibil decât pentru grupurile de turiști ajutați de marcaje specifice.”

Descalificantă sentință! În zona în discuție cu nenumărate treceri, peste cumpăna de ape, dintre râul Sadului, în principal, și afluenții Lotrului care vin spre Voineasa în imediata ei vecinătate, plaiurile sunt accesibile dintotdeauna. Există drum auto care trece din Lotru spre Sadu cu ramificații multiple: DJ 105 G (v. Pârâul Pietrei și Rânjeu prin Dobrunu!), a existat dintotdeauna plaiul de trecere al... *Vătafului* (nu întâmplător cuvântul și-a amprentat menirea administrativă!). Din bazinul Lotrului, spre Valea Sadului se exploatau pădurile la început de secol al XX-lea de firma Fertinelli, spre ... Austro-Ungaria.

Conflictele pentru pășunat, între Valea Lotrului și localitățile Veștem, Sadu, Cislădie, Rășinari sunt bine documentate... Un cunoscător al locurilor acestea nu ar fi făcut aceste ... impardonabile mistificări. Apoi concluzia sa: „*Așadar* (cuvânt cheie în impunerea *ipotezei*, s.n) în lipsa unor dovezi documentare (*Cap ai, minte ce-ți mai trebuie?* Simpla parcurgere a traseului, pe jos, nu cu elicopterul v-ar fi documentat și nu v-ați fi dat cu presupusul! s.n), e de preferat o asemenea ipoteză, cel puțin logică și firească.” Apoi concluzia, curat „științifică”!: „E de

presupus, deci, că popa Bratu (nu ciobanul din altă parte!s.n) l-a încredințat pe tânărul hoinar unei cete de păstori care urma să plece cu turmele la „iernatec” în Bălțile Dunării. Fiind vorba de luna septembrie, adică de exact luna transumanței, fiind vorba de Rășinari, - adică sat de oieri care iernau în corpore în Baltă, fiind vorba de familia Bratu, neam de păstori transumanți perpetuu, ar fi lipsit de sens să se invoce o altă variantă de trecere a muntelui decât aceasta”. (*Sensul* invocat este nonsensul unei răstălmăcirii, prost documentate! Vezi măcar Monografia Rășinarilor, lucrarea lui Victor Păcală, premiată de Academia Română și apărută înainte de 1918! Apoi... preoții nu plecau în transumanță, iar ca să pleci din Rășinari cu turma, trebuia să te scobori mai întâi și apoi să o iei la un drum mai lung, cât mai pe ocolite? Apoi un drum județean cu indicativul DJ 105 G, care leagă Voineasa, de Valea Sadului ș.a.m.d, către Păltiniș și Valea Frumoasei, poate arăta nivelul de aprofundare al geografiei, bine documentată *cartografic* (sic!).

Expoziția, organizată de tinerii de la asociația „Descoperă Voineasa”, s-a arătat mai informată, decât scriitorul nostru, Ion Filipoiu care, binevoind o *ipoteză*, o consideră singura cu sens - și care este creditată cu prea indulgență, de Zenovie Cărlugea, în dorința lui de mai precisă documentare a vieții marelui Mihai Eminescu. Este salutar orice fapt care adaugă memoriei noastre faptele unor vremuri pierdute.

La marginea orizontului cunoașterii dorința de mai limpede, uneori chiar iluzia unor Morgane aievea, care ne-ar împodobi cu nestemate trăirea de acum, pot da vederii ochilor închiși: legendele, alunecând spre basme și mituri. Acest gând m-a determinat, consonant cuvântului cheie, *mitografii*, al lui Zenovie Cărlugea, să exprim opinia, punând, față în față, traseele de posibilă trecere a lui Mihai Eminescu, dinspre Rășinari spre Principate, în 1866.

Cred că între inimă și minte, intelectualul modern, căutând frumosul și vibrația inimii să nu-și refuze acribia științei, acolo unde ea este suverană. (Despre dacismul lui Eminescu, în vecinătatea călăuzei... Densușianu, vom scrie cu alt prilej! Apropos de Cartea lui Zenovie Cărlugea... amintită mai sus!)

Ing. Dr. Mihai SPORIȘ

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTE ȘI FLORII ÎN ȚINUTURILE VÂLCENE

Ținuturile vâlcene, asemenea tuturor zonelor țării sunt purtătoare de obiceiuri și tradiții înainte și după principalele sărbători religioase din timpul anului. Unele dintre ele sunt asemănătoare pe întreg teritoriul României, altele sunt specifice zonelor geografice unde se desfășoară.

De sfintele sărbători de iarnă ritualul obiceiurilor și tradițiilor abundă în întreaga țară, cu specificul și diversitatea zonei pe care o reprezintă, începând de la Moș Nicolae și continuând cu Nașterea Domnului (Moș Crăciun), Anul Nou și încheindu-se cu Botezul Domnului și Iordanul de Sfântul Ioan.

În schimb Sărbătoarea Învierii Domnului este oarecum mai săracă în asemenea evenimente, poate și prin faptul că omul este supus la un regim sever, acela al postului prin care se pregătește pentru spovedanie și a primi Sfânta Împărtășanie, cu trupul și sângele Domnului Iisus Hristos spre pocăință și iertare de păcate.

Sărbătoarea de Paște este asociată cu o serie de simboluri tradiționale, este sărbătoarea cu cea mai mare încărcătură emoțională și spirituală, care este legată de răstignirea și Învierea Domnului Iisus Hristos. Dar sărbătoarea Paștelui vestește și renașterea, venirea primăverii, a fertilității și purității.

Cele mai importante simboluri de Paște sunt: pâinea, vinul, apa, oul și mielul.

Pâinea simbolizează pâinea vieții spirituale, trupul lui Iisus Hristos sau Sfânta Împărtășanie – hrană pentru viața veșnică.

Vinul apare în vechiul testament în Facerea – unde se spune că Noe a sădit vița-de-vie și a băut vin. Apoi apare la „Cina cea de taină” când Iisus Hristos le preface prin Sfânta Euharistie în „Trupul și Sângele Său”.

Apa, și ea joacă un rol important de Sfintele Paște când oamenii obișnuiau să pună un ou roșu în apă și o monedă de argint, iar cu acea apă se spalau pe față toți membrii familiei ca să fie sănătoși și roșii în obraji precum oul, tari ca banul și vor avea noroc.

Oul este simbolul Mântuitorului care părăsește mormântul și înviază (deci se întoarce la viață) asemenea puiului de găină care iese din găoace. Culoarea roșie simbolizează sângele Mântuitorului, care a curs din rănilor sale pe ouăle aduse de Maica Sa într-un coș pentru a-i îmbuna pe soldații care-l păzeau. De încondeiatul ouălor există mai multe obiceiuri. Se zice că primul ou pe care-l vopsim să-l facem mai închis la culoare, pentru norocul copiilor și care se păstra în camera lor ferindu-i de rele. Când aceștia mergeau la examene luau cu ei acest ou ca un fel de talisman. Oul roșu apăra recoltele de ploaia cu piatră, iar ca recoltele să fie bogate se îngroapă un ou roșu în vie. Ouăle roșii reprezintă și o promisiune a Învierii pentru cei morți, de aceea în ziua de Paște se împart ouă roșii pentru ei.

Mielul îl prefigurează pe Mântuitorul Iisus Hristos pentru că El simbolizează puritatea, inocența, blândețea, bunătatea și supunerea.

De Paște se zice că se deschid cerurile, permițând sufletelor celor morți să se întoarcă acasă pentru a-și proteja rudele îndrăgite.

Dar nu la mult timp după sosirea primăverii și înflorirea primilor ghiocei, ca semn de trezire la viață, vine o altă sărbătoare, premergătoare mării sărbători a Învierii, Ziua Floriilor, Intrarea Domnului în cetatea Ierusalim unde a fost întâmpinat cu ramuri de finic și măslin.

Deoarece la noi nu sunt măslini, se împart la biserică ramuri sfințite de salcie. Acestea au ca semnificație viața și renașterea naturii. Ramurile de salcie sunt aduse în gospodării și ținute tot anul la icoană ca să îndepărteze pericolul de piatră și inundații. Unii bătrâni spun că este bine să te lovești cu ramurile de salcie în zonele dureroase ale corpului (spate, genunchi, umeri etc.) ca durerea să-ți treacă.

În municipiul Râmnicu Vâlcea are loc un pelerinaj creștin numit „Procesiunea de Florii” care începe la biserica „Toți Sfinții” și se termină la Arhiepiscopie.

Este obiceiul ca la Înviere membrii familiei să fie „înnoiți”, adică să poarte haine

noi, așa cum natura se înnoiește odată cu sosirea primăverii. În special copiii primesc pantofi și haine noi pe care le îmbracă în noaptea Învierii Domnului.

În Săptămâna Mare fiecare zi poartă un nume: Lunea Mare, Marțea Seacă, Miercurea Mare, Joia Mare sau Seacă, Vinerea Mare, Sâmbăta Mare...

În fiecare seară, la biserică, enoriașii merg la Denie.

În unele zone din județul Vâlcea, cum ar fi cele de pe valea Oltețului, miercuri pe zi se adună tulpini de boji uscați și coarde de alun. După denie gospodarii, înainte de culcare, aprind din boji și alun un foc. Se credea că bojul este planta prin care se scurge în pământ sângele dracilor trăsniți de Sfântul Ilie. Dracii, alergând să prindă sufletele, zăreau focul aprins cu sângele lor și se ascundeau, de teamă, prin văgăuni. În jurul focului, mergând cu „fața îndărăt”, se uda focul cu apă „să aibă cu ce-și potoli setea și cei veniți din văpaia de pucioasa iadului. Lângă foc se pun scaune și o cană cu apă. Se zice că morții vin, se așază pe scaune la foc ca să se încălzească și beau apă, iar spre dimineață se întorc în lumea de dincolo.

După ce flacăra se stinge, unul din membrii familiei iese afară cu o lumânare în mână și presară boabe de tămâie pe jarul rămas, iar apa din cană o presară în jurul focului, apoi merge la culcare.

După răsăritul soarelui se împărțeau colaci, câte unul pentru fiecare suflet pomenit. Se avea grijă ca un colac mai mare să fie pentru Dumnezeu, unul pentru Maica Domnului și unul pentru Arhanghelul care bate dracii cu biciul în această zi. Ca să nu rămână un suflet nepomenit, se prepară un colac care se numește „uitat”, iar acel colac nu trebuia să fie mâncat de o fată mare, că rămânea uitată și nu se mai mărita.

În această zi, considerată și Joia Seacă sau Joimărița, este ziua în care s-a ținut „Cina cea de taină” când Mântuitorul a fost vândut de Iuda pentru 30 de arginți. Seara se ține „Denia celor 12 evanghelii”.

Vinerea Mare este cea în care Iisus Hristos a fost răstignit pe cruce. Seara se cântă Prohodul – una dintre cele mai spectaculoase denii. Credincioșii duc la biserică flori pentru Iisus Hristos. Tinerii și bătrânii trec de trei ori pe sub masa plină de flori, care simbolizează mormântul lui Iisus Hristos, apoi urmează

cântarea Prohodului, iar slujba se încheie cu procesiunea de a înconjura biserica de trei ori și împărțirea florilor sfințite credincioșilor, care se pun la icoane.

„În Pidalion se spune, că după condamnarea la moarte a lui Iisus, Pilat, ca să-și arate convingerea de nevinovăție a aceluia, s-a spălat pe mâini și a zis: <<Sângele lui să cadă asupra voastră și a copiilor voștri >> și-n acel moment toate lucrurile din casele necredincioșilor s-au înroșit printre care și ouăle”.

O legendă spune că după ce Iisus a fost răstignit, cărturarii și fariseii au făcut un ospăț de bucurie. Unul dintre ei a spus: „Când va învia cocoșul pe care-l mâncăm și ouăle acestea vor deveni roșii, atunci va învia Iisus” Nici nu a terminat bine de spus și ouăle s-au făcut roșii și cocoșul a început să bată din aripi.

O altă legendă spune că Maica Domnului, îndurerată, s-a dus cu un coș de ouă ca să-i îmbuneze pe farisei, iar când și-a văzut fiul răstignit pe cruce a căzut în genunchi cu coșul cu ouă la baza crucii, iar din rănile de la mâini și de la picioare sângele a încondeiat și a vopsit ouăle în roșu.

La ora 12 noaptea (sâmbătă spre duminică) preotul iese din biserică și împarte lumină celor prezenți, lumină care mai nou este adusă de la Ierusalim.

După slujbă se împarte enoriașilor Sfintele Paște. Credincioșii duc lumina acasă și aprind candelile care ard neîncetat trei zile și trei nopți.

Se zice că:

- să strângi cojile de ouă roșii din prima zi de Paște într-un șervețel și să le pui pe un mușuroi de furnici ca să tragă banii la gospodăria ta ca furnicile;

- nu este bine să dormi în ziua de Paște, fiindcă vei fi somnoros tot anul, recolta va fi distrusă, iar ploaia te va prinde ori de câte ori vei merge să lucrezi pământul;

- lumânarea de la Înviere trebuie să o păstrezi, iar când sunt calamități naturale și supărări sau boli în casă, să o aprinzi;

- în prima zi de Paște se zice să nu mănânci oul cu sare că-ți transpiră mâna tot anul;

- la masa de Paște trebuie să mănânci prima dată oul roșu, care aduce sănătate, apoi pește, ca să fii sprinten precum peștele în apă, și

pasăre ca să fii ușor ca ea;

- dacă prima persoană care-ți intră în casă în ziua de Paște este bărbat vei avea noroc tot anul;

- o legendă spune „A fost odată un om care avea un ou. Omul a încuiat oul într-o ladă și altul care știa de el, când s-a dus omul de acasă, a mers și i-a dat drumul. Și oul acela s-a făcut soarele pe cer.

Săptămâna care urmează se mai numește și Săptămâna Luminată. Atunci Cerurile sunt deschise și oamenii trebuie să trăiască numai în bucurie și bună pace. În acea perioadă nu se fac

parastase și nu se stă în genunchi la biserică.

În prima vineri este Izvorul Tămăduirii când se împarte apă sfințită.

Bibliografie:

S.F.L. Marian, -Sărbătorile la români, vol. 1, Editura Grai și Suflet – Cult. Naț. București, 2001

Pascu A - Tradiții de SAF. Paști în chemarea credinței, anul XV, nr 169-170, martie-aprilie 2007

(va urma cu tradiții de la Paște la Rusalii)

Cristina NĂLBITORU

De la Brezoi la Râncea, pe Valea Lotrului și TRANSALPINA

(Continuare din nr.1)

De la **Wikipedia**: “*Lacul Gâlcescu, denumit uneori Câlcescu din Munții Parâng, este un lac glaciuar aflat într-o cuvetă de eroziune glaciară. Este situat în Căldarea Câlcescu din Munții Parâng. Lacul se află la o altitudine de 1925 m, are o suprafață de 31.260 mp, cu o adâncime maximă de 9,3 m. Este cel mai mare lac glaciuar din masivul Parâng*” (Nae Popescu, a preluat, de la ciobani și de la o parte dintre localnicii zonei, denumirea de “Câlcescu” și nu de Gâlcescu - așa cum se uzitează în vorbirea orală și de cele mai multe ori în literatura de specialitate, unde se explică: numele lacului provine de la “câlciturile” jnepenișurilor, ce-l înconjoară... L-am cunoscut personal și am fost foarte apropiați. Mi-a fost învățăcel în tainele turismului de munte, al drumeției și întocmirii hărților turistice, pentru care îi sunt recunoscător...)

Părăsind șaua cu belvedere spre toate cele patru zări, tot în urcuș, lăsând pe stânga “Sfinxul Latoriței”, drumul poposește pe înaltul platou al muntelui Cărbunele, de unde i se deschide o splendidă panoramă de jur împrejur. Spre vest, partea cea mai înaltă a muntelui, se poate admira prelungirea crestei principale având în prim plan, Vf. Mohoru (2337 m), cel mai înalt din întregul bazin al Lotrului și al doilea după Vf. Ciortea din

Făgăraș (2426 m), ambele aflate pe teritoriul jud. Vâlcea.

Spre nord-est-est, poate fi admirată întreaga panorama a munților Latoriței – o prelungire a munților Parâng, cu bazinul văii care-i poartă numele cât și, arealul vestic a munților Căpățâanii, până dincolo de Curmătura Oltețului (1620 m) spre Turcinu Negovanului (1965 m) și Nedeia (2130 m) – cel mai înalt vârf din Căpățâna – așa cum îi plăcea geografului Ghiță Procopie să-i spună frumosului munte. Dacă timpul este frumos și atmosfera lipsită de nebulozitate, peste culmile înalte ale Lotrului se pot vedea, peste apa Oltului, chiar și zimțatele creste ale Făgărașilor, supranumiți și Alpii României.

Spre sud, pe direcția de mers al drumului TRANSALPINA, pot fi admirate splendidele serpentine ce urcă **în pasul Urdele, altitudinea de 2145 m, cea mai înaltă cotă atinsă de un drum național din România**, vârful cu același nume – Urdele (2228 m), având vecin, de dreapta, Vf. Iezer (2152 m), acolo unde cețurile din bazinul Gilortului sunt întoarse de curenții ascensionali dinspre nord. (Aici, pe vârful Iezer, sub care se deschide o imensă prăpastie spre Gaura Mohorului, exista o cruce din lemn, ridicată în memoria unei studente practicantă,

care, împinsă de vânt, a căzut în prăpastie...). Imediat, sub drum, în stânga platoului Cărbunele (2172 m), în dreptul "pieței" estivale, stă la adăpost Iezerul Muntinului, aflat în căldarea glaciară cu același nume, iar mai jos, văzut cu ochii minții, Iezerul Latoriței – lacul glaciară aflat la cea mai joasă altitudine din România (1520 m).

De pe acest frumos platou alpin, drumul își continuă traseul, spre sud-sud-est, cap compas Valea Latoriței, ocolind, pe stânga, Vf. Muntinu Mare (2113 m), pentru ca, după cca. 1500 m, în vecinătatea Vf. Zănoaga Urdelor (Muntinu Mic – 2062 m), să-și schimbe brusc direcția de mers, spre vest, în coborâre, pentru a se "odihni" în bazinul Latoriței de Jos, la izvoarele Urdelor, unde întâlnește o porțiune de relativ plat. Ocolind izvoarele și lăsând pe dreapta peretele ornat cu stâncării al Cărbunelui sudic, drumul atacă pieptiș spectaculoasele serpentine ale Urdelor, pentru ca, odată ajuns sus să părăsească și teritoriul jud. Vâlcea, intrând pe teritoriul jud. Gorj, pe care nu-l va părăsi până la capătul lui, în comuna Benghești. Din Pasul Urdele (2145 m), drumul TRANSALPINA, parcurge restul traseului, numai în coborâre, pe fața sud-vestică a muntelui, pe versantul stâng al bazinului Gilortului, până în Stațiune Râncea.

Turistul, care vine pe Valea Oltului dinspre Sibiu (66 km) sau Râmnicu Vâlcea (33 km), cu intenția de a ajunge pe TRANSALPINA, va fi plăcut impresionat de ceea ce poate vedea, chiar din viteza mașinii.

Prima constatare o va afla chiar la „poarta” de intrare în Valea Lotrului, care este străjuită de o parte și cealaltă, de munți abrupti – cei ai Căpățânii, spre sud, cu creste înalte și împădurite iar la nord, de mai blânzii munți ai Lotrului, care ne vor însoți, de o parte și cealaltă, până la întâlnirea cu Latorița (principalul afluent, de dreapta, al Lotrului), urmând ca de aici, pe stânga, în direcția de mers, să se alătore Munții Latoriței până la Voineasa.

În continuare, DN 7A părăsește valea principală a Lotrului, în Gura Mănăilesei (580 m), din Voineasa, unde își schimbă direcția de mers, în urcare, însoțind Valea Mănăilesei până în Curmătura Vidruței (1572 m), pe teritoriul Munților Latoriței, urmând ca de aici, pe teritoriul aceluiași areal montan, să urmărească, în coborâre, pâraul Vidruța până la intersectarea cu drumul de pe conturul lacului Vidra, în punctul Gura Vidruței, aflat la cota de 1300 m.

Din acest loc, se ramifică, la dreapta, drumul de pe conturul lacului Vidra, din care se desprinde, tot la dreapta, după cca. 1 km, drumul ce urcă în Stațiunea Vidra, trecând pe lângă Districtul DN Vidra, care administrează drumurile: DN 7A, pe sectorul Voineasa (580 m) – Curmătura Vidruței (1572 m) – Gura Vidruței (1300 m) – Obârșia Lotrului (1340 m) – Pasul Groapa Seacă (1598 m) – limită cu jud. Hunedoara și DN 67C-TRANSALPINA, pe sectorul aflat pe teritoriul jud. Vâlcea, între Pasul Tărtărau (1665 m) – limită cu jud. Alba și Pasul Urdele (2145 m) – limită cu jud. Gorj, cu trecere prin Obârșia Lotrului. Considerăm că, dat fiind zonă montană înaltă cu diferențele mari de nivel, care totalizează, în urcușuri și coborâșuri, cca. 2800 m, este unul dintre cele mai grele sectoare de drum din România.

Prima localitate, pe care drumul DN 7A o întâlnește, fiind chiar la intrarea în Valea Lotrului, este pitorescul orașel Brezoi, care, în ultimii ani, pentru cei care l-au cunoscut, a suferit o transformare majoră în ce privește gospodărirea și modernizarea lui. Dintr-un banal târg de munte, printr-o administrare profesionistă, acesta a devenit, într-un timp relativ scurt, un oraș-stațiune climaterică de invidiat, apreciat de turiștii care-l vizitează și tranzitează în drumul lor spre zonele superioare ale Văii Lotrului și Transalpinei. Tot prin Brezoi trec și iubitorii sporturilor de iarnă în drumul lor spre cel mai mare și modern domeniu schiabil din România, "Ski Resort TRANSALPINA", aflat la cca. 75 km de aici.

Brezoiul, aflat în incinta Parcului Național Cozia, printre puținele din România, înconjurat de situri naturale de mare valoare științifică și peisagistică, aflate pe trei masive montane, care-l înconjoară - Cozia, Căpățânii prin Narătu și Lotrului, este foarte călcat de turiștii cu rucsacul în spate, de împătimitii de fotografie și, nu în ultimul rând, de alpiniști. Aici, în Brezoi, se desfășoară în fiecare an, la jumătatea verii, un mare festival internațional de muzică – "**Open Air Blues Festival**", în organizarea celebrei asociații "Mentor Rock" & Primăria Brezoi, "cu artiști de Blues, Blues-Rock, Jazz, Fusion și Funk", manifestare artistică de excepție care se află la a IV-a ediție, care se întinde pe perioada a „4 zile și 4 nopți”, sub sloganul – „**Brezoiul lumii**” **Brezoi 2020**. Pentru a întări cele scrise

mai sus, la ediția din acest an și-au confirmat participarea, până-n prezent: “LINE-UP: Beth Hart (USA) | Eric Gales (USA) | Samantha Fish (USA) | Dana Fuchs (USA) | Ryan McGarvey (USA) | Rick Estrin and The Nightcats (USA) | Hannah Wicklund & The Steppin Stones (USA) | Popa Chubby (USA) | Jackie Venson (USA) | Blues Pills (SWE) | Guts n Grace (SWE) | Kaz Hawkins (IRL) | King King (UK) | Laurence Jones (UK) | Bad Day Blues Band (UK) | John Montana (UK) | Hetty & the Jazzato Band (UK) | The Doors Alive (UK) | Joe Rusi (NOR) | Alex Calancea Band (MD) | Alexandru Andries (RO) | AXiS (RO-SRB) | Florin Giuglea Group (RO) | Halper Hendrix Experiment (HU-USA) feat. AG Weinberger (RO) | Marcian Petrescu & Trenul de Noapte (RO) | Marius Dobra Blues Band (RO-AT) | Nightlosers (RO) | Quo Vadis (RO) | Rares Totu's Midnight Sun feat. Aminda (RO) more TBA.” Festivalul Internațional „Open Air Blues Festival”

Locul de desfășurare, este în Parcul Central al orașului, aflat în lunca Lotrului, sub stânca simbol a orașului, ”Țurțudanul” (644 m) și al Doabrei din imediata apropiere. Ambele situri, naturale, sunt de valoare geomorfologică și peisagistică și aparțin Parcului Național Cozia.

Am aflat de la D-nul Primar Robert Schell, cu privire la găzduirea participanților – artiști și spectatori, că, pe această perioadă de 4 zile toate spațiile de cazare din Valea Lotrului, de la Voineasa până la Gura Lotrului și pe Valea Oltului de la Căciulata la Căineni și chiar până Sibiu, sunt rezervate încă de anul trecut pentru a prelua un număr de peste 8000 de persoane, la care se adaugă un spațiu pentru rulote și un mare camping amplasat pe terenul de sport. Sunt în curs de amenajare pe malul Lotrului și cu acest scop, un număr de 4 vile, care vin să contribuie la cazarea oaspeților mai de seamă...

Orașul Brezoi – capitala administrativ-juridică și financiară a Țării Loviștei, este așezat în Parcul Național Cozia, la gura de vărsare a Lotrului în Olt, între Munții Lotrului (prelungirea estică), la nord, Munții Căpățâanii prin masivul Narățu (1509 m), la sud, iar spre est, Munții Cozia, cu al său vârf de 1668 m (cunoscut de localnici și sub denumirea de Ciuha Mare), la est. Turistul, venit pentru prima oară pe Valea Lotrului din tumultul marilor aglomerări urbane, sau dinspre câmpie, care poposește aici, în Brezoi, pentru un tur de orizont, cu privirea și o gură de aer curat, poate

admira peisajul oferit de culmile ce-l înconjoară presărate cu atracții plăcute ochiului, cum ar fi: Doabra, cu stâncăriile ei vălurite și impunătorul Țurțudan – brandul orașului, cu întraga sa culme ce se pierde spre nord-est – punctul extrem sud-estic al Munților Lotrului; întorcându-ne cu privirea spre intrarea dinspre Olt, pe unde am pătruns în oraș, se interpune privirii spre vârful Cozia (1668 m), aflat dincolo spre est, peste apa Oltului, un alt vârf mai mic, Foarfeca (857 m) – prelungirea nord-estică a munților Căpățâanii, adevărate porți de piatră la intrarea, dinspre nord, în defileul Oltului. Vf. Foarfeca, poate fi ușor indentificat după forma sa care poate fi asemuită cu o șa sau o foarfecă. Rotind privirea spre dreapta te întâmpină Pietrele Goale, aparținătoare masivului Narățu (1509 m), adăpostit de pădure, încheind raidul privirii spre sud-vest, cu Vultureasa – culmea ce se desprinde de sub Vf. Narățu, în coborâre spre apa Lotrului, închizând acest imens amfiteatru, spre sud-vest, la confluența Văii lui Stan cu apa Lotrului, amonte de Brezoi, spre vest. Zona înconjurătoare orașului, dispune de o bogată ofertă turistică pentru iubitorii de drumeție, care oferă o multitudine de atracții pentru toate genurile de turiști inclusiv pentru cei ce iubesc cățărăile alpinistice. Din Brezoi se poate ajunge, perpedes, pe trase marcate și nu numai, pe văi repezi și spectaculoase ca: Vasilatu, Doabra, Valea Satului și chiar Valea lui Stan și Păscoaia, aflate în imediata vecinătate, cu acces spre crestele înalte ale munților ce-l înconjoară: Narățu-Căpățâanii, Lotru și chiar Cozia, aflat dincolo peste apa Oltului. Din Brezoi, DN 7A, urcă pe Valea Lotrului, în pantă lină, aproape nesesizabilă, până la întâlnirea cu barajul Hidrocentralei Brădișor (115 MW – printre cele mai mari, ca putere instalată din România), pe care-l urcă într-o singură serpentină, largă, până la întâlnirea cu coronamentul acestuia, pe care-l parcurge, de pe malul stâng pe malul drept și de care nu se mai desparte până la Voineasa. Amonte de Brezoi, pe malul stâng al Lotrului, la cca. 2 km, din gura Vasilatului pornește un traseu de drumeție, marcat cu bandă albastră, care face legătura cu stânele, Purcaru, Pleașa Oii și Robu, cu Drumul Gârcului în Curmătura Danului, aflată sub Vf. Robu (1899 m).

(continuare în nr.3)

Gheorghe SPORIȘ

Casa de cultură din Brezoi

Brezoiul, de aproape două decenii, este lipsit de Casa de Cultură care, cândva, era și cinematograful orașului unde se rulau filme, se prezentau spectacole, în special folclorice, dar și de muzică ușoară, chiar și spectacole de circ, iar la etaj se afla o bibliotecă care acum nu mai funcționează.

În vechiul regim, în afară de spectacolele organizate anual de UFET BREZOI pe stadionul orașului, Casa de Cultură era singurul loc unde tineretul, și nu numai, aveau un loc unde să se delecteze la un film sau la un spectacol.

În orașul Brezoi, considerat și „Capitala Lovișteană” sunt mulți oameni de cultură: pictori, sculptori dar și scriitori care nu au unde să-și doneze cărțile. Și aici aș enumera doar câțiva din creatorii de pe meleagurile văii Lotrului: Ing. Gelu Efrim, prof. Ion Iosif, publicist Gheorghe Sporiș, prof. Constantin Mosor, înv. Constantin Bădescu, Mona Janeta Popescu, col. Goriță Oprescu, prof. înv. preșcolar Cristina Nălbitoru, ing. Ion Nălbitoru etc.

Dar creatori de literatură se găsesc nu numai pe Valea Lotrului ci în întreaga Țara Loviștei.

Din rândul artiștilor plastici amintim pe domnul prof. Gheorghe Surdu, al cărui nume îl poartă liceul din Brezoi, doamna Angela Tomaselli (organizatoarea anuală a Taberei de pictură din Brezoi), domnul prof. Ion Iosif etc., ale căror tablouri așteaptă înființarea unui muzeu al orașului.

Anul trecut (2020), spre bucuria brezoienilor, au fost demarate lucrările de reabilitare a Casei de Cultură, chiar în plină pandemie.

La un moment dat lucrările au fost întrerupte din varii motive.

În prezent se lucrează la reabilitarea

Casei de Cultură.

Pentru a obține mai multe informații despre acest obiectiv cultural din oraș l-am abordat pe domnul primar **Robert Schell**, care a declarat pentru redacția revistei următoarele:

„Am reușit, după mult timp, să identificăm o finanțare și să începem lucrările la Casa de Cultură. Aceasta va avea o capacitate de 360 de locuri și cred că va fi un mare câștig pentru localitate pentru că vom încerca să aducem toată gama de spectacole, inclusiv teatru și lansări de cărți ale scriitorilor localnici. De asemenea, școlile își vor putea prezenta serbările de sfârșit de an și premiile elevilor frunțași. Tot acolo va funcționa și o bibliotecă modernă, un centru unde copiii pot învăța muzică, pentru că sunt multe trupe în oraș cărora le trebuie săli speciale pentru repetiții, se pot organiza cursuri de dans sau orice fel de activități culturale.”

Iată o veste bună!

Să sperăm că „epoca pandemiei” va lua sfârșit cât mai curând și omenirea își va lua cursul normal al vieții, iar în orașul Brezoi cetățenii vor renaște și vor putea să se bucure din nou de libertate, plimbări și spectacole la Casa de Cultură!

Ion NĂLBITORU

Valea Latoriței

Undeva în amonte de localitatea Mălaia, se află confluența râului Latorița cu Lotru. Pe cursul inferior al acestui râu se află satul Ciunget și vestita Uzină hidroelectrică „Lotru”, despre a cărei epopee voi vorbi cu altă ocazie.

Cum treci de uzină te întâmpină cu măreția sa, muntele! Șoseaua, la început în stare bună și asfaltată, șerpuiește pe la baza versantului stâncos, flancată de partea cealaltă de râul Latorița cu apa sa limpede ca de cristal.

Pătrunzând printre versanți, decorul munților începe să te încânte, iar adesea peste murmurul apelor se suprapune tumultul micilor cascade.

Spectacolul te frapează de la început și te face să crezi că nu vei regreta această incursiune pe minunata vale a Latoriței, pe care cândva se desfășura un întreg șantier pentru construcția barajelor de la Petrimanu și Galbenul, inclusiv cu galeriile de captare a apelor din râurile Olteț și Galbenu și pomparea în lacul de acumulare de la Vidra.

Apoi șoseaua traversează valea și urcă în serpentine pe lângă celălalt versant, pătrunzând adesea adânc în stâncă.

Întâlnești pe parcurs numeroase cascade care te încântă cu tumultul lor, dar și cu jocul fascinant al rostogolirii apelor peste pietrele lucioase și apoi al căderii în gol în apa Latoriței.

Astfel, decorul din regatul văii Latorița este descris de peticul albastru al cerului care se zărește între crestele muntelui, verdele brazilor și molizilor, stâncile cenușii, pâlcurile de nori ce se perindă agale, iar fondul sonor este realizat, ca o adevărată simfonie a naturii, de susurul izvoarelor, tumultul cascadelor și framătul pădurii.

Undeva mai sus întâlnești cascada „Apa spânzurată”! Ce frumusețe! Ce spectacol ne poate oferi „mama natură!” Și mă întreb retoric, oare „stăpânii” acestui pământ românesc nu-și cunosc frumusețile țării de nu le valorifică în favoarea

poporului? Aceste minunății ni le oferă mama natură gratuit. Rolul omului este doar să le amenajeze turistic și să le mediatizeze pentru ca turiștii din țară, dar și din întreaga lume, să se bucure de existența lor. Natura nu ne cere nici impozit, nici TVA, ne oferă totul gratuit, dar noi nu suntem în stare să-i primim cu brațele deschise minunata ofertă!

Din păcate, cu cât înaintezi spre amonte, calea de acces este din ce în ce mai dificilă și plină de gropi.

Mai sus, întâlnești barajul în arc din beton și lacul de acumulare de la Petrimanu. În stânga, în sensul de înaintare spre amonte, se află ruinele hotelului de la Petrimanu. A fost construit (ca și blocurile de la Voineasa) pentru cazarea muncitorilor, apoi redat turismului. Din păcate, după 1989, ca de altfel în multe părți ale țării, aceste mărețe construcții ce puteau dezvolta un turism adevărat și profitor pentru România, au rămas de izbeliște și acum zac în paragină ca niște ruine antice.

Frumusețile naturii continuă să te frapeze. La coada lacului de la Petrimanu se face o ramificație pe lângă versantul celălalt. Aici este o tăbliță pe care scrie că e proprietate privată. Se pare că aparține unui austriac sau neamț. A venit cumva cu pădurea și muntele din Austria sau Germania? Adică el este stăpân pe pământul meu pe care strămoșii l-au apărat cu viața și l-au botezat (stropit) cu sângele lor? Ce paradox! Ce anomalie omenească!

Puțin mai sus se face o altă ramificație spre Curmătura Oltețului. Pe acest drum se trece peste creasta muntelui și se coboară spre Cheile Oltețului și se ajunge la Peștera Polovragi.

Înaintând către amonte pe Latorița, ajungi într-o zonă de vis, barajul și lacul Galbenul!

Din păcate drumul este distrus de tractoarele care au tras buștenii de brad care se află înșirați pe marginea drumului.

Oare de ce n-au explodat în regim de urgență, românii, în doi-trei ani pădurea care se preta pentru exploatare, apoi să fii sistat această operațiune și să fii dezvoltat turismul?

Cred că mai mulți bani s-ar fi câștigat din turismul românesc decât din pădurile vândute, jefuite și distruse de firmele străine. Se amenaja drumul, se amenaja accesul la cascade, se făceau locuri de cazare, locuri de agrement etc. Se punea un preț la intrare cu mașina, se închiriau spații de cazare, dar și de agrement pe lacuri, și din taxe și impozite România câștiga. Dar de ce să ne complicăm când pot câștiga doar străinii, de parcă ei l-ar fi implorat pe Dumnezeu să ne ude pădurile ca să crească!?

Dar despre Valea Latoriței am solicitat domnului primar **Gheorghe Dinculescu** să ne

spună dacă a făcut vreun demers măcar pentru reabilitarea infrastructurii căii de acces. Dânsul a avut amabilitatea și ne-a oferit câteva informații care vor da speranțe turiștilor:

„Am avut o discuție despre valea Latorița cu domnul Președinte al Consiliului Județean, Constantin Rădulescu, ca să depună un proiect pentru a face drumul până la Petrimanu. De la Petrimanu la Galbenul calea de acces urmând să fie amenajată de Consiliul Județean. Acolo, pe Latorița, dâșii au și o clădire în administrație, hotelul. Deci, proiectul va fi al Consiliului Județean Vâlcea, bineînțeles în colaborare cu primăria comunei Malaia.”

Ion NĂLBITORU

Obiective turistice mălăiene

În afară de **Valea Latoriței**, cu peisajele sale mirifice și cele două lacuri de acumulare de la **Petrimanu** și **Galbenul**, la care se adaugă miraculoasa cascadă „**Apa Spânzurată**”, ținuturile mălăiene mai pot oferi turiștilor vraja altor două lacuri artificiale pe râul Lotru. Este vorba despre lacul **Brădișor** și barajul în arc din beton armat cu același nume, aflat între satele Săliștea și Malaia, apoi, mai sus, se află barajul și lacul **Malaia**. Ambele lacuri sunt străjuite de crestele frumos dantelate ale Munților Căpățâanii, la sud, și de Munții Lotrului, la nord.

Să nu uităm nici de cascada recent descoperită pe Valea Mălăii, **Cascada Scoruș**, care se presupune că ar fi cea mai lungă din România.

La Ciunget se află cea mai mare Uzină Hidroelectrică, „**LOTRU**”, de pe râurile interioare ale României.

În apropiere de Gura Latoriței se află, deasupra drumului national DN7A, o mănăstire, un locaș de cult pentru pelerinii români ortodocși care-și caută liniștea sufletească în comuniunea cu Dumnezeu.

Deci, iată că localitatea Malaia ar putea avea un adevărat potențial turistic, bineînțeles dacă ar fi susținere și din partea Ministerului Turismului. Ar fi păcate ca astfel de locuri minunate să nu fie puse în valoare și fructificate la bugetul statului prin turism.

Ion NĂLBITORU

Stațiunea Vidra

Stațiunea Vidra se află la vreo doi Km de la barajul cu același nume, spre amonte, pe malul drept al lacului de acumulare. Accesul se poate face lejer pe Mănăileasa, DN7A, asfaltat, apoi, pe un drum ca vai de el, până la locul unde este amplasată. Accesul, mai anevoios dar și spectaculos, se mai poate face și pe Cataracte până la barajul de anrocamente, cu ecran de argilă, iar de acolo drumul pietruit, și cu numeroase gropi, continuă pe lângă stațiune și se intersectează cu DN7A, care continuă spre Obârșia Lotrului și peste munte la Petroșani.

Cândva, pe timpul lui Ceaușescu, aici s-a intenționat să se construiască o mare stațiune; unii îi spuneau „**A doua Poiana Brașov**”, poate chiar o „**Perlă a stațiunilor montane din Europa de Est**”. Lucrările au demarat bine, ba chiar s-a făcut o pârtie de schi și un telescaun.

Din păcate după 1989, din diverse motive, de viitoarea stațiune s-a ales praful și a ajuns în paragină. De fapt nu este o noutate pentru tot ceea ce s-a întâmplat în România prin distrugerea combinatelor, fabricilor și uzinelor, a agriculturii și chiar a turismului prin bunăvoința „aleșilor neamului” și a capitaliștilor străini care aveau tot interesul ca România să nu mai fie o țară producătoare, ci una de consum în care ei să-și exporte produsele.

Ceea ce se întâlnește în prezent la ceea ce trebuia să fie „**Stațiunea Vidra**” este o imagine dezolantă. Hotelurile, restaurantul, bucătăria, toate au fost devastate. Chiar și incinta arată ca după război.

Această stațiune, dacă ar fi reabilitată, ar putea asigura multe locuri de cazare pentru turiștii români și străini care ar veni la pârtia de schi aflată la vreo șapte kilometric în amonte, spre Obârșia Lotrului. În incinta pârtiei de schi nu prea este loc pentru ridicarea de hoteluri deoarece, în cadrul fondului forestier, sunt multe proprietăți private. Dar cu două autobuze, de la stațiunea Vidra la Obârșia Lotrului și retur, s-ar

putea asigura transportul turiștilor la pârtia de schi.

Păcat că o resursă foarte importantă la bugetul țării a fost lăsată în paragină. Dar oare care-i motivul principal care a condus la acest dezastru? Pentru a nu ne da doar cu părerea și a afla unde se ascunde adevărul am stat de vorbă cu dl. primar, **Gabriel Năstăsescu**, al Comunei Voineasa și i-am

solicitat să ne spună cine s-ar face vinovat de dezastrul produs în această tânără stațiune care acum zace în paragină. Dânsul, cu amabilitatea caracteristică, ne-a adus la cunoștință câteva lucruri importante în această privință.

„Așa cum v-am mai spus și data trecută, am dat în folosință terenul de la Vidra Confederației Naționale a Sindicatelor cu promisiunea că se va apuca de reabilitarea stațiunii Vidra. A venit un investitor cu care am discutat această problemă și acesta este hotărât să reabiliteze stațiunea.

Sunt tot felul de acuzații aduse atât primăriei dar mai ales sindicatelor. Adevărul însă este altul. Problema este că sindicatele nu au putut face nimic deoarece timp de 10 ani de zile au avut un proces și s-au judecat cu obștile de moșneni din zonă. Asta a fost cauza principală care a condus la abandonarea stațiunii. În anul 2019 s-a terminat procesul și terenul a rămas al statului, iar clădirile ale CNSLR (Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România n. r.). Obștilor li s-a anulat titlul de proprietate și procesele verbale de punere în posesie.

După toată această problemă, primăria a început lucrările de intabulare a suprafețelor la terenul respectiv de 22 ha; le-am trecut în domeniul public și acum le-am dat drept de folosință ca să poată să acceseze fonduri europene, că asta a fost solicitarea lor, a sindicatelor, nu că sunt proprietari, proprietar este statul român prin administrarea primăriei Voineasa.

Mai sus, la șapte kilometric, se află pârtia de schi. În stațiunea Vidra sunt 1000 locuri de cazare, dar pentru aceasta este nevoie să fie reabilitate cele 3-4 hoteluri, restaurantul

și cele cinci vile.

Noi, ca primărie, mai avem propuse patru debarcadere pe malul lacului prin planul general de urbanizare. Și cu siguranță Apele Române își vor da acceptul. Dar greutăți vom întâmpina din partea fondului forestier, deoarece în mare parte acolo se află proprietăți private. E păcat să întâmpini piedici pentru că în alte lacuri cum ar fi la Bicaz sau Vidraru acolo se pot face plimbări de agrement cu vaporasul, dar din păcate la Vidra încă nu.

Dar să sperăm că vom obține toate aprobările și va veni un investitor ca să putem realiza și acest obiectiv și stațiunea Vidra să reînfiorească. Mă bucur că sindicatele se apucă de reabilitarea stațiunii pentru că va avea un mare potential, mai ales că de acolo se poate ajunge ușor la domeniul schiabil, doar șapte km. Stațiunea va putea asigura cazarea și mâncarea turiștilor sosiți din țară și străinătate. Are o poziționare foarte bună în comparație cu alte stațiuni montane pentru că are în incintă lacul de acumulare iar zăpada la Obârșie persistă multe luni pe an. Tot lângă stațiune, imediat pe versantul muntelui, este o pârtie de schi de 1200 metri și care poate fi repusă în funcțiune. Aceasta are și un telescaun care este cam vechi și care trebuie revizuit. Deci se poate dezvolta fără probleme turismul în zonă.”

Cu toate acestea, această zonă nu este promovată de mas-media, în special de televiziuni care probabil au alte interese, bineînțeles financiare, ca să „saboteze” zona care ar putea avea cea mai lungă pârtie de schi din România.

Ion NĂLBITORU

EROII NOȘTRI, CRIMINALII LOR

Revolta eroilor din oglinda răufăcătorilor (Cele două valențe ale eroilor)

Se cunoaște faptul că esența istoriei, spunea Gertrude Himmelfarb, constă în consemnarea marilor evenimente ale vieții publice și a influenței lor asupra oamenilor de rând, dar și, adaug eu, eroul din tabăra adversă este perceput criminal pentru cealaltă parte. Tot în acest context mai există o zicală românească care spune că nimeni nu este profet în satul lui. Toate aceste idei converg spre ceea ce spunea Ducele de Conde, contemporan al Regelui Louis XIV că: Nici un om nu este un erou în ochii valetului său, fapt ce l-a făcut pe Hegel să-i amplifice sensul: Nici un om nu este un erou în ochii valetului său, nu deoarece primul nu este un erou, ci deoarece celălalt este valet.

Hegel în Fenomenologia minții subliniază faptul că eroii sunt indivizii universal-istorici, considerându-i ca fiind instrumente decisive ale evoluției istorice. Din păcate, trebuie să aduc o mică rectificare la ce scria Hegel, eroii sunt instrumente decisive în evoluția părții din care fac parte și sunt percepuți de adversari ca instrumente involutive. Decebal, eroul nostru legendar, a fost pentru romani un dușman care, printre altele, a fost o frână în civilizarea barbarilor din Dacia.

Eroilor, pe care îi proslăvim și unii au ajuns chiar sfinți în Calendarul ortodox, nu putem să le acordăm imunitate în privința capacității de comportament imoral. Unii dintre ei au călcat în picioare „multe flori inocente”, cum scria Hegel, au zdrobit multe lucruri în drumul lor, pentru a-și ajunge țelul. Să nu uităm grozăviile făcute de Ștefan cel Mare, care alături de luptele sale antiotomane (Vaslui, Podul Înalt, Valea Albă, Războieni etc.), a tăiat capete nevinovate după un județ superficial și hotărâri luate la mânie. Pentru noi domnitorul Moldovei anilor 1470 este un erou național, dar pentru ungurii care stăpâneau cetatea Chilia, cucerită de Ștefan la 23-25 ianuarie 1465, este un criminal care a tăiat multe capete. La fel a fost socotit și de locuitorii

orașului Baia care, în urma focului pus de Ștefan și oastea sa, au pierit în foc odată cu casele lor. Există un proverb românesc: Scopul scuză mijloacele. Scopul lui Ștefan cel Mare era independența Moldovei și suzeranitatea ei. În aceeași situație a fost Vlad Țepeș, dar și Iancu Jianu care a hălăduit pe Valea Oltului și chiar pe Lotru în sus și Avram Iancu, care, deși, stăruia pentru împăcarea dintre revoluționarii români și cei maghiari a luptat, totuși împotriva trupelor revoluționare maghiare. Dacă pentru românii din Transilvania el a fost un luptător revoluționar democrat, pentru nobilii maghiari și, chiar printre revoluționarii maghiari, a fost considerat un trădător și chiar criminal. Lenin, Stalin, Ana Pauker, Dej, Luca, Chișinevski, Ceaușescu și majoritatea liderilor comuniști au fost criminali în adevăratul sens al cuvântului, dar în timpul vieții au fost considerați eroi, datorită politicii de inversare a valorilor.

Despre eroi, Hegel spunea că ei sunt vulnerabili la năpastele care se abat asupra lor. Ei mor în tinerețe, ca Alexandru, ca Avram Iancu, sau sunt uciși, ca Cezar, ca Tudor Vladimirescu, ca Lăpușneanu, Codreanu etc.

Se pare că acest tip de erou, individual universal-istoric, aparține trecutului. Ei apar, în condițiile statului modern și al Uniunii Europene, în condiții necivilizate. Aceștia sunt considerați teroriști. Situația aceasta o întâlnim în Anglia, în Palestina, dar și în Spania. Luptătorii basci sunt eroi pentru o parte din populația Țării Bascilor, dar criminali pentru restul Europei unite și civilizate. Aceștia sunt antieroi care posedă un oarecare atribut vag care ține de eroism. Ei sunt, cel puțin, individualități anonime apărute din masa de oameni obișnuiți. Astăzi, termenul de om obișnuit poate fi un termen contestabil - termenii corecți în sens strict politic sunt poporul de rând și masele anonime. Se observă, în contextual europeanizării și al fenomenului globalizării, că acești oameni de rând, anonimi

amenință să disloce nu numai indivizi universali ca Napoleon, să zicem „ci toate figurile elitist”, termen care în conotația sa actuală, include regi, președinți, aristocrați, cât și lideri ai clasei muncitoare - toți cei care se desprind de masele anonime pur și simplu datorită faptului că nu sunt anonimi, că posedă identități pregnante, care pot fi lesne recunoscute ca aparținând numai fiecăruia dintre ei. Se observă că nu numai figurile de elită sunt înfierate, ci și temele elitist - marile evenimente ale istoriei în care eroii joacă în mod necesar roluri proeminente, și faptele și ideile și cărțile genial (vezi situația lui Eminescu).

Istoria văzută de sus este înlocuită treptat de istoria văzută de jos, o istorie a oamenilor obișnuiți angrenați în activități cotidiene. În locul eroilor neamurilor apar neamurile pe post de fapte eroice. Tratarea cu suspiciune a istoriei elitiste duce la excluderea unor figuri, evenimente și idei de seamă care au determinat de facto cursul istoriei, pentru a nu leza spiritul și mândria națională a celeilalte părți, azi inclusă în Uniunea Europeană. În lipsa voinței, în lipsa indivizilor, eroii lipsesc și ei. Dar lipsesc totodată

și răufăcătorii.

După ce am trăit afirmarea libertății în decembrie 1989, mi-am dat seama că în evenimente adevărat mari nu lipsesc nici eroii, nici răufăcătorii, nici criminalii, nici valeții și nici profeți.

În lipsa libertății și a voinței, virtutea, eroismul și viciul nu pot exista. Iar în lipsa virtuții și a viciului, nu poate fi vorba de eroii din oglinda răufăcătorilor din tabăra adversă. Nu poate exista decât poporul de rând care nu recunoaște eroi și răufăcători - doar marile evenimente istorice.

În concluzie, istoricii trebuie să accepte ideea că măreția, geniul, eroii, unicitatea există cu adevărat, că este de dorit ca oamenii să prețuiască aceste calități și să și le dorească, iar națiunile să respecte valorile istoriei popoarelor chiar dacă, uneori, le-a fost potrivnice. Să accepte că există adevăruri care nu țin seamă de deosebirile dintre rase, clase, sexe, și că toți oamenii pot cunoaște aceste adevăruri și pot fi edificați de ele.

***Al. Florin ȚENE –
Președintele Ligii Scriitorilor Români***

Valea Lotrului, o atracție turistică permanentă

(Partea a II-a)

Bazinul hidrografic al râului Lotru, ce se întinde pe o suprafață apreciabilă (1.024. Km.), are o configurație mai largă în zona de mijloc, iar spre vărsare, se observă o îngustare. Se învecinează spre nord cu bazinul râului Sadu și parțial, cu bazinul râului Sebeș; la vest de Obârșia Lotrului, înspre izvoare, se învecinează cu bazinul hidrografic al râului Jieț, care „coboară” paralel cu Lotrul din munții Parâng în direcția Jiului de Est. Înspre sud, se apropie de bazinul hidrografic al Lotrului, izvoarele unei „pleiade” de râuri: Oltețul, Cerna, Luncavățul, Bistricioara, Bistrița, Costești, Cheia și Olănești.

Bazinele hidrografice ale acestora, sunt separate de bazinul Lotrului prin Culmea Căpățâni, care începând de la Curmătura Oltețului, se derulează spre est până la Olt.

În sud, bazinul Lotrului se învecinează o porțiune cu bazinul Gilortului, de care e separat

printr-o culme estică a munților Parâng, care se desfășoară de la Coasta lui Rus până la Vârful Păpușa.

Între bazinele hidrografice ale râurilor Lotru și Sadu, se află Culmea Șteflești, a Munților Lotrului, care e și o limită între cele două bazine hidrografice; spre vest, din Vârful Coasta lui Rus, „pleacă” o culme ce ajunge până la Poiana Muierii; ea delimitează bazinul Lotrului, de cel al Jiului. În Țara Loviștei (dpdv geografic, depresiune), o mare parte din suprafață se desfășoară pe Valea Lotrului, până la Voineasa.

Încă din cele mai vechi timpuri, aici s-au format colectivități umane, chiar dacă au fost și factori defavorizanți: zona era îndepărtată și izolată de așezările umane.

Din tată-n fiu, prin viu grai, s-au transmis niște Legende, care s-au păstrat în balade și

cântece populare; în una din ele, găsim câteva lămuriri în legătură cu formarea satelor de pe Valea Lotrului. Pe-aici, s-au adăpostit haiducii (organizați în cete), deseori căutați de putere trimise de o stăpânire mult prea apăsătoare. Aici, în pădurile aproape de nepătruns, au găsit liniștea tainică, precum și în peșterile izolate.

De câteva veacuri, această vale, aproape virgină, a primit porecla de „Valea Lotrilor”, adică a hoților...

Cu trecerea anilor, mulți capi de lotri, au părăsit haiducia, devenind sedentari; au ales câte un loc bine adăpostit, cu resurse de apă, lemn, hrană etc. Apoi „au bătut țăruii”, înființând câte un sat.

Legenda cea mai credibilă, este cea care descrie că Breazu, împreună cu haiducii săi, s-a stabilit în zona de confluență a Lotrului cu Oltul, unde au înființat așezarea umană Brezoi.

Mălai, a mers pe râu în amonte și a înființat satul Mălaia.

Ciungu, împreună cu Ceata sa, a intrat cu temeritate în pădurile tinere și dese și a organizat așezarea umană, care a devenit satul Ciunget.

La fel Voinea, împreună cu haiducii săi, a pus bazele unei așezări umane, căreia contemporanii săi, i-au pus numele lui: Voineasa!

Dar... au venit Arheologii, care au descoperit izvoare nescrise, vestigii care atestă că acolo, pe Valea Lotrului, au trăit colectivități umane; Istoricii, au analizat și ei fragmentele de ceramică (puse la dispoziție de primii), descoperite în zona vecină cu „Peștera Laptelui” de la Ciunget...

Concluzia? Aceste locuri au fost locuite chiar din neolitic, mai exact, din epoca bronzului. Au fost găsite și urme din următoarea perioadă, care a făcut trecerea spre epoca fierului: morminte cu incinerări în cutii din piatră, în necropola de la Valea lui Stan.

Evident că n-o să intrăm în detalii arheologice; vrem doar să trezim curiozitatea pozitivă și interesul turistic în prezumtivii vizitatori: unicitatea acelor morminte, o monedă din aur (Coson), așezări dacice.

În perioada Administrației romane, aceștia au construit un drum pe malul stâng al Oltului; pentru a-l apăra, au ridicat un turn de pază la Gura Lotrului.

Au studiat această zonă: Grigore Tocilescu (o monedă și o statueta), dar mai ales

Ion Conea, care citează documente de la 1233, dincolo de 1311! El amintește de ținutul Loviștei și de râul Lothur... Apoi prezintă documente care atestă că Țara Loviștei era râvnită de habsburgii din nord, dar apărată de Voievodatele Românești din sud!

De mare importanță, e Hrisovul lui Radu cel Mare: primul înscris care atestă existența unei populații pe Lotru; actul întărește autoritatea Mănăstirii Cozia asupra Vămii de la Genune (Câineni). În Hrisov se stipulează că toți lotrenii trebuie să plătească vamă Sfintei Mănăstiri Cozia; cel ce nu va plăti, va fi pus / tras în țeapă la vad...

E lesne de imaginat că resursele economice ale lotrenilor, facilitau comerțul în Țările Române, dar și în Transilvania. Uneori, spre a evita Vama, mărfurile erau transportate pe cărările montane.

Mănăstirea Cozia, a stăpânit întinse ținuturi; moșnenii din acele sate au contribuit masiv și decisiv la creșterea averilor acestui așezământ Monahal, prin dijme: lemn, lână, miere, dar și aur (extras manual, din apele Lotrului). În documente, sunt înscrise și conflictele trăitorilor de pe Valea Lotrului cu conducătorii Mănăstirii Cozia, din cauza exploatării în creștere...

Plăieșii-grăniceri de pe hotarul montan cu Transilvania, erau scutiți în timpul lui Matei Basarab, de alte danii față de Domnie! Zona de Frontieră, era pe Culmea Munților Lotrului; urmele bornelor de Frontieră, se pot vedea și azi. Așezările umane, erau organizate în Obști; Conducătorii acestora, dădeau dreptul fiecărei familii de a folosi porțiuni din pădure, precum și dreptul la Judecată.

Începând cu sec. XIV, odată cu exploatările forestiere, a crescut nivelul de trai al oamenilor, dar și exploatarea omului prin muncă în Valea Lotrului, o Vale a liniștii și izolării... Din pricina exploatării nemiloase, mulți oameni răzvrățiți, au devenit „frați cu codrul”... Lupta lor, o putem descifra și azi în folclorul local de pe Valea Lotrului, ca în Legende amintite!

Puțină lume își aduce aminte că marele Scriitor Alexandru Odobescu, fost și Arheolog, Prof.univ.de Arheologie la Universitatea București, precum și Ministru al Monumentelor, a mers special la Gura Lotrului! Acolo a cules date de natură sociologică de la plutașii de pe Olt, de la lotrenii-moșneni de

diferite ocupații: creșterea vitelor, tăierea brazilor. A descris lipsa căilor de acces / comunicație: cu carul doar până la Mălaia, apoi călare prin matca râului Lotru, dar și peste văi, până la Voineasa...

Încet, dar sigur, începe să se dezvolte și să iasă în evidență, așezarea umană Brezoi...

(Va urma în nr. următor)

Ing. Maricela-Paraschiva Buicescu

DESPRE ANSAMBLUL FOLCLORIC „CIOBĂNAȘUL” DIN MALAIA

Valea Lotrului este nu numai o zonă cu priveliști minunate care încântă până la paroxism privirile călătorului, dar are și o încărcătură spirituală specifică muntenilor.

Mulți se întreabă de ce în această zonă, cât și în Subcarpații Olteniei (Băbeni, Vaideeni și Novaci), portul popular și folclorul se aseamănă foarte mult cu cel din Mărginimea Sibiului. Explicația este istorică. Mulți păstori au plecat, din pricina asupririi habsburgice, din locurile lor dragi, peste munți, către Țara Românească.

Astfel s-a produs transhumanța în zona Văii Lotrului (Obârșie, Voineasa, Malaia, Ciunget), iar alții și-au continuat drumul și, traversând culmile înalte ale Parângului, au coborât în Subcarpații Olteniei, unde, înțelegându-se bine cu localnicii, au conviețuit din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre.

Păstorii, odată cu turmele de oi, și-au adus cu ei portul popular și folclorul.

Dar acum ne vom opri la o localitate anume, la comuna Mălaia, cu obiceiuri și tradiții ce, sperăm, vor rămâne nemuritoare. În acest sens stăm de vorbă cu doamna Anișoara Bogdan despre Ansamblul Folcloric „Ciobănașul” care ani la rând a fost reprezentativ pentru zona de nord a județului Vâlcea.

Redacția revistei Valea Lotrului: Doamna Anișoara Bogdan, dv ca băstinașă și iubitoare a acestor locuri minunate, spuneți-ne câte ceva despre acest ansamblu folcloric, o mândrie nu numai a mălăienilor ci a întregii Văii Lotrului și a Țării Loviștei.

ANIȘOARA BOGDAN: De acest ansamblu s-a ocupat de-a lungul anilor doamna Maria

Constantinescu, coregraf, și domnul Ion Piloiu, partea muzicală. Din păcate în ziua de azi nu mai există acest ansamblu folcloric...

Ansamblul Ciobănașul” are o tradiție pe aceste meleaguri. Înainte de 1989 s-a bucurat de numeroase succese atât la spectacolele susținute în țară cât și peste hotare, în Republica Moldova.

Redacția revistei Valea Lotrului: Deci a reprezentat zona la numeroase festivaluri. Enumerați-ne câteva, mai importante!

ANIȘOARA BOGDAN: Ansamblul a avut prezență constantă, an de an, la festivalurile din județ: „Cântecele Oltului” la Călimănești, „Brăul de aur” la Bărbătești, „Hora costumelor” la Costești, „Învârțita dorului” la Vaideeni, festivalul de colinde „Din moși, strămoși, icoane și colinde de Crăciun” la Arhiepiscopia Râmnicului și Casa de Cultură din Râmnicu Vâlcea.

În țară a fost prezent la Festivalul de colinde de la Deva când am fost integrați în Cenaclul „Flacăra” a lui Adrian Păunescu; Festivalul păstoresc „Strunga”, de la Iași; spectacole susținute pe litoral (1971), în Maramureș, a fost prezent la toate edițiile și etapele „Cântarea României”, Festivalul de colinde de la Craiova etc.

De asemenea a luat parte la Festivalul „George Coșbuc” de la Chișinău din Republica Moldova.

Aș mai menționa că la aproape toate aceste festivaluri ansamblul folcloric „Ciobănașul” a luat premii, Locul I, Locul II, Locul III și chiar și trofeul festivalului cum a fost în 1977, la ediția a IX-a Festivalului de la Călimănești, „Cântecele Oltului”

Redacția revistei Valea Lotrului: *În dansurile și cântecele lor aveau inclus, la spectacole, și ceva din datina, din ocupația lor de bază, păstoritul?*

ANIȘOARA BOGDAN: Ansamblul Folcloric „Ciobănașul” prezenta și unele secvențe reprezentative, cum ar fi urcatul oilor la munte, dar și de la stână. De exemplu ciobanii duc oile la păscut, băcițele se ocupă cu prepararea brânzei, lucrul de mână ca torsul la furcă (caier de lână, fus etc.), prepararea mâncării și așezarea cinei pentru ciobani. Toate aceste lucruri obișnuite erau o rutină pentru ei și sunt însoțite de cântece, strigături - uneori satirice pentru a întreține o atmosferă de bună dispoziție.

Redacția revistei Valea Lotrului: *Cu siguranță mălăienii au cu ce se mândri! Care erau cele mai frecvente cântece și dansuri ale acestui ansamblu?*

ANIȘOARA BOGDAN: Cântecele prezentate în cadrul ansamblului erau: „De mic mă dusei cioban”, „Brazi înalți și încetinați”, „Frunză verde flori mărunte”, „Dragu-mi-i vara la munte”, „Drăguță, Sfântă Mărie, Nu lăsa toamna să vie...”

Dansurile cele mai frecvente ale ansamblului erau: „Hațegana” (joc de doi), „Învărtita” (joc 2,4,6,8), „Ungureneasca” (joc 2,4,6,8), „Brăul” (cu lanț de brațe cu mai mulți dansatori, pași de brău: fete și băieți), „Sârba de la stână”, „Hora de mână” etc.

Redacția revistei Valea Lotrului: *Costumul ungurenesc, alb-negru, se aseamănă sau chiar se identifică cu cel de la Sibiu. Vă rog să ne descrieți, pe componente, costumul femeiesc.*

ANIȘOARA BOGDAN: Piesa care acoperă capul poartă denumirea de „CÂRPĂ” și este de culoare neagră. Aceasta este prevăzută cu ciucuri de jur-împrejur.

Cămașa poartă denumirea de MÂNECAR și se caracterizează printr-o sobrietate a ornamentelor (altițe, motive decorative de-a lungul mânecii, cusute cu arnici negru)

VESTA este de culoare neagră, cu inscripții florare tot de culoare neagră.

FUSTA (POALELE)- sunt albe, încrețite și nedecorate, doar către ȘEBAC din mătase în

partea de jos, care poate lipsi. Uneori FUSTA se termină cu o dantelă fină, tot de culoare albă.

ȘORȚURI-le sunt negre, decorate cu mătase neagră și rar de culoare galbenă, ca un fir de aur ce conferă costumului o distincție specială. Șorțul din spate este fără ciucuri, spre deosebire de cel din față care se termină cu ciucuri din mătase neagră.

Peste șorțuri și fustă vine BRĂUL sau BETELE, ca o cingătoare, de culoare multicoloră.

ÎNCĂLȚĂMINTE: inițial erau opinci, apoi s-a trecut la pantofi, ghete, de culoare neagră și DRES tot de culoare neagră.

Redacția revistei Valea Lotrului: *Este interesant și costumul bărbaților. Vă rog să ni-l descrieți și pe acesta!*

ANIȘOARA BOGDAN: PĂLĂRIA și CĂCIULA sunt cele două elemente invariabile în portul popular bărbătesc, având aceeași culoare, neagră. Pălăria are boruri mici și este purtată în anotimpurile mai puțin friguroase. Iarna este folosită o căciulă cu fundul rotund.

CĂMAȘA bărbătească este confecționată din pânză albă și decorată discret cu motive ce utilizează un registru cromatic redus, fapt ce îi conferă eleganță și sobrietate.

PANTALONII (CIOARECII) sunt confecționați din pânură albă pentru anotimpurile friguroase și din stofă albă în anotimpurile calde.

CHIMIRUL sau BETELE se pun peste cămașă (unul sau altul, la alegere) CHIMIRUL, căruia i se mai spune și CUREA, este ornamentat corespunzător și prevăzut cu mici buzunare.

ÎNCĂLȚĂMINTEA, ca și la portul femeiesc, și la bărbați se remarcă renunțarea la tradiționalele opinci în favoarea ghetelor sau a pantofilor de culoare neagră.

Doamna Anișoara Bogdan, redacția revistei VALEA LOTRULUI vă mulțumește pentru amabilitatea de a ne da aceste informații prețioase despre Ansamblul Folcloric „CIOBĂNAȘUL”, despre repertoriul și participările sale la festivaluri, dar și despre costumul popular femeiesc și cel bărbătesc cu componentele sale.

Interviu realizat de Cristina NĂLBITORU

Balada Lotrului

(varianta 2)

Parângul îmbrățișează izvorul
Lotru vălurește în limba română,
Când printre stânci își cântă dorul
Și pădurea cu ortacii îl îngână.

Coboară râul măcinând stânci
De dor venit de departe,
Iar apa cântă din izvoare adânci
Scriind povești într-o carte.

Moara de lumină din Ciunget scapără valuri în
palete
În hora ei s-a prins și pădurea,
Iar când obosită le este sete
Soarbe lumină și gânduri plecate aiurea.

O, Doamne, de Lotru mi-e dor
Ca la o icoană la el mă-nchin,
Departe sunt și aș vrea să zbor
La malul lui să-l sorb și să mă înclin.

La îmbrățișarea cu Oltul în vis
Devine bătrân în înțelepciune și vână
Îmi luminează drumul întins
Cu-n gând bun și sabia în mână.

Sunt dor de ducă și de iubire
Și port râul prin lume ca pe-o cruce
Chiar dacă Lotru precum un mire,
În Olt se varsă și se tot duce...

Frații Mureș și Oltul unesc țărișoare
În Țara cea Mare, România bogată,
Muguri pe un arbore înălțat spre soare
Din pădurea Litovoilor armată.

În Marea cea Mare Oltul vorbește
Și Lotru limba învățată la izvoare,
Capodoperă din cuvinte ce unește
Românii din Carpați, Dunăre și zare...

Lotrule, Oltule, vin românii să te vadă
Intrând cu Doina în veșnicia din baladă.

Al. Florin ȚENE

*(Recitată la Palatul Culturii din Rm. Vâlcea
în anul 1966 de elevul din Călimănești,
Florin Zamfirescu, viitorul actor și regizor
celebru.)*

ANTOLOGIA „LEGENDELE LOTRULUI”

Scriitorul și jurnalistul ION NĂLBITORU și EDITURA FRANCO, propune primăriilor orașului BREZOI, reprezentată de domnul Primar ROBERT SCHELL, al comunei MĂLAIA reprezentată de domnul Primar GHEORGHE DINCULESCU și al comunei VOINEASA, reprezentată de domnul Primar GABRIEL NĂSTĂSESCU următorul PROIECT CULTURAL, pe termen de patru ani, pentru promovarea zonei VALEA

LOTRULUI.

Scopul acestui proiect este proliferarea valorilor acestei minunate zone prin obiceiuri, tradiții, ocupații de-a lungul anilor, etnografie și folclor, legende și mituri, păstorit, exploatare forestiere și prelucrarea lemnului, dar și realizări de-a lungul deceniilor.

De asemenea nu vor fi uitate locurile pitorești de la izvorul râului Lotru, Lacul Gâlcescu, până la confluența cu râul Olt.

La sfârșit antologia va avea și (eventual) un album de fotografii color.

Acest proiect se va materializa prin întocmirea în fiecare an a unei ANTOLOGII, pe volume, intitulată „LEGENDELE LOTRULUI”.

Pentru primul volum, începând din luna aprilie și până la sfârșitul lunii mai, 2021, cei doritori să participe la această antologie sunt rugați să trimită textele literare (cu tematica amintită mai sus) pe adresa editurii: editurafranco@gmail.com cu specificația „Pentru antologia LEGENDELE LOTRULUI”.

Autorii pot să fie de pretutindeni (din zonă, din țară și străinătate) cu condiția ca lucrarea lor să facă referire la ținutul lotrenilor.

Textul să fie scris cu Times New Roman cu caracter de 12, spațiere la un rând, cu diacritice și corectura de rigoare, cu un număr de pagini de 3-10 format A4 și va fi însoțit de o poză a autorului. Pot să fie trimise și poze alb-negru (jpg), care să fie introduse în text. Pozele color vor fi publicate (după selecție) la sfârșitul antologiei cu denumirea obiectivului și fotograficul.

Autorii își vor asuma conținutul lucrărilor. De menționat că fiecare autor va primi gratuit o antologie (sau mai multe în funcție de numărul de exemplare tipărite și de finanțarea antologiei).

În speranța că autoritățile localităților de pe Valea Lotrului vor accepta acest proiect, urez succes tuturor autorilor care vor participa la această antologie!

REDACTIA

APEL CĂTRE PĂRINȚI ȘI PROFESORI

Elevii care sunt înzestrați cu anumite aptitudini artistice cum ar fi compunerea de poezii, de eseuri sau proză scurtă, pictură, sculptură etc., vă rog să-i îndrumați să ia legătura cu redacția revistei VALEA LOTRULUI pentru promovarea lor și încurajarea pentru punerea în practică, cu succes, a talentului cu care Divinitatea i-a înzestrat.

Vrem ca tinerele talente să nu rămână în anonimat, ci să le promovăm, chiar dacă în viață își vor alege altă profesie.

Profesia de doctor, profesor, inginer, avocat, cadru militar sau simplu meseriaș nu poate umbri cu nimic activitățile artistice extraprofesionale, și realitatea a demonstrat-o destul de des!

REDACTIA

Editura FRANCO SRL

BREZOI

editurafranco@gmail.com

Editor: Ion NĂLBITORU

Redactor șef: Ion NĂLBITORU

**Redactori: Cristina NĂLBITORU
Gheorghe SPORIȘ
Mihai SPORIȘ
Maricela-Paraschiva BUICESCU**

**Colaboratori: Pr. Nicolae MOGA
Gelu EFRIM
Cătălina JIANU
Raul CĂTA**

ISSN 2783-9605 ISSN-L 2783-9605

NOTĂ:

Cei cinci redactori sunt membrii ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Redactorii și colaboratorii sunt pe bază de voluntariat.

Responsabilitatea conținutului articolelor revine autorilor.